

Leden van de raad

's-Hertogenbosch, 23 januari 2023

Betreft: aankondiging rekenkameronderzoek Energietransitie

Geachte leden van de raad,

De rekenkamer 's-Hertogenbosch doet dit jaar een onderzoek naar de *energietransitie*.

Iedere gemeente heeft de opdracht om een bijdrage te leveren aan de energietransitie en werkt samen met andere partijen binnen een energieregio (de Regionale Energiestrategie, RES). De energietransitie houdt de overgang in naar een situatie waarin de energievoorziening structureel anders van aard en vorm is dan in het huidige energiesysteem. In dit nieuwe systeem is fossiele brandstof (zoals kolen, olie en gas) grotendeels vervangen door duurzame energiebronnen (zoals zon, wind en water), is er veel aandacht voor energiebesparing en energieopslag en de energievoorziening is meer decentraal georganiseerd.

De afgelopen jaren is er nog meer nadruk komen te liggen op de energietransitie; de Nederlandse samenleving wordt momenteel geconfronteerd met een energiecrisis met hoge prijzen voor gas en elektra waardoor een extra urgentie gevoeld wordt om de energietransitie te bespoedigen.

Voor gemeenteraden is het in dit kader nuttig *de stand van zaken* ten aanzien van de energietransitie in de gemeente inzichtelijk te maken: welke kaders, doelen, middelen en tijdlijn zijn afgesproken en hoe staat het met de realisatie daarvan?

In lijn daarmee is het interessant voor gemeenteraden om de mogelijkheden tot sturing en controle op het terrein van de energietransitie te kennen en te weten of en hoe sturings- en controlemogelijkheden door de raad zijn ingezet.

Gezamenlijk onderzoek 's-Hertogenbosch, Oss, Tilburg en Breda

De rekenkamer 's-Hertogenbosch heeft gekozen voor een gezamenlijk onderzoek met de rekenkamers Breda, Oss en Tilburg. Deze gezamenlijke aanpak geeft inzicht in de stand van zaken van de energietransitie bij andere gemeenten, de aanpak van sturing en controle van andere raden en inzicht in wat bij de deelnemende gemeenten goed werkt en wat minder of niet. Daarvan kan elke raad leren.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door TwynstraGudde. De keuze voor TwynstraGudde is gebaseerd op een vijftal offertes en gesprekken met vijf kandidaat-onderzoeksbureaus.

Doelstelling

De Rekenkamer(commissie)s beogen de gemeenteraden inzicht te geven in de stand van zaken van de energietransitie in hun gemeente. Er wordt gekeken naar de doelen die door de gemeenten zijn vastgesteld in

relatie tot de resultaten van de RES. Daarbij worden gehanteerde sturings- en controlemogelijkheden voor de gemeenteraden in beeld gebracht. Op basis van de 'good practices' – de sterke punten van de verschillende aanpakken van de deelnemende gemeentes – worden zo mogelijk aanbevelingen voor versterking van sturing en controle door de raad bij de energietransitie gedaan.

Onderzoeksvragen

De centrale vraag van het onderzoek is:

Wat is de voortgang van de energietransitie in de gemeenten Breda, 's-Hertogenbosch, Tilburg en Oss, welke sturings- en controlemogelijkheden hebben de verschillende gemeenteraden hiervoor ingezet en hoe effectief zijn deze, en wat kan men in dit opzicht van elkaar leren?

Deze centrale vraag is uitgewerkt in de volgende deelvragen:

1. Welke doelen en ambities t.a.v. de energietransitie hebben de gemeenteraden van Breda, 's-Hertogenbosch, Tilburg en Oss vastgesteld?
2. Hoe verhouden de ambities ten aanzien van de energietransitie, die zijn opgenomen in het meest recente Bestuurs- of Coalitieakkoord van de gemeenten, zich tot de ambities opgenomen in de RES?
3. Liggen de gemeenten op koers om de gestelde doelen binnen de daarvoor afgesproken termijnen en beschikbare middelen te halen? Welke doelen zijn bereikt/gedeeltelijk bereikt/niet bereikt (beknopt overzicht)?
4. Hoe wordt over de voortgang van de realisatie van de doelen aan de raad gerapporteerd?
5. Welke sturings- en controlemogelijkheden hebben de gemeenteraden in het kader van de gemeentelijke ambities t.a.v. energietransitie tot nu toe ingezet? Met welk effect/hoe effectief was dit?
6. Wat kunnen de gemeenteraden ten aanzien van de sturing op en controle van de energietransitie van elkaar leren?

Opzet van het onderzoek

Twynsta Gudde begint met *deskresearch*: documentverzameling en -analyse.

Vervolgens spreken ze met sleutelpersonen bij de gemeenten en bevragen ze (een vertegenwoordiging van) de gemeenteraden.

De rapportage bestaat uit:

- Deel 1: Een gezamenlijke rapportage met de aanleiding, doelstelling, centrale vraagstelling, deelvragen en de onderzoeksofzet, de overkoepelende conclusies en aanbevelingen en de 'good practices'.
- Deel 2: Een bestuurlijke rapportage per gemeente met de beantwoording van de deelvragen en specifieke conclusies en aanbevelingen per gemeente.
- Deel 3: Een nota van bevindingen met een gedetailleerde uitwerking van de deelvragen per gemeente.

Planning

De planning ziet er als volgt uit:

januari – maart 2023: deskresearch

maart- april 2023: interviews en enquête

mei-juni 2023: rapportage en ambtelijk hoor

juli-aug 2023: formuleren conclusies en aanbevelingen en bestuurlijk hoor

september 2023: aanbieden rapport aan de raden

De rekenkamer(commissie)s zijn onlangs gestart met het onderzoek en zullen de gemeenteraden, de colleges van B&W, de ambtelijke organisaties en andere direct betrokkenen in de komende periode verder betrekken bij het onderzoek.

Voor vragen en/of opmerkingen kunt u contact opnemen met Erik Wouters, secretaris rekenkamer 's-Hertogenbosch.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
Namens de rekenkamer,

Wilfred Goedmakers
Voorzitter rekenkamer 's-Hertogenbosch